

'Het sleutelwoord voor deze manier van bermbeheer is gewichtsbesparing'

Ecologisch maaien met gezond verstand en hart voor de bodem

Sleutelen aan de juiste formule

Aannemersbedrijf Vosseveld uit het Overijsselse Oldenzaal houdt zich al jaren bezig met bodemsparend maaibeheer op bermen en grasvelden. Het is wat tijdrovender en vergt extra investeringen. Daardoor kost het iets meer, maar Vosseveld merkt dat het steeds normaler wordt om na te denken over de schade die traditioneel maaien aanricht. Met goed beleid en de juiste machines kan er ook duurzaam gewerkt worden.

Auteur: Mischa Bijenhof

 Oldenzaal

 Aannemersbedrijf Vosseveld

Jan Vosseveld heeft hart voor het landschap. 'Ik stoor mij eraan dat regulier onderhoud wordt uitgevoerd met te zwaar materieel en onnodig grove banden. Soms wordt de zode in één ronde helemaal kapotgereden', zegt Vosseveld. 'Het is in de groensector, maar ook in de cultuurtechniek nog niet vanzelfsprekend dat er oog is voor bodemvriendelijk beheer. Daarin onderscheiden wij ons. Ecologisch berm- en graslandbeheer begint met het intact houden van de bodem.'

Natuurlijke selectie

Sommige gemeenten waar Vosseveld projecten voor uitvoert, werkten eind jaren negentig samen met de Vlinderstichting aan ecologisch bermbeheer. Zij stopten daar na verloop van tijd mee wegens te hoge kosten en onduidelijk beleid. Sinds een paar jaar staat ecologisch berm- en graslandbeheer weer volop in de belangstelling. 'Dat heeft te maken met de

achteruitgang van het insectenbestand in het algemeen en met het ontbreken van natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups in het bijzonder', zegt Vosseveld. 'Om meer insecten aan te trekken, kun je daarvoor geschikte bermen inzaaien met een bloemenmengsel, maar je kunt ook het maaibeheer aanpassen, zodat je de gewenste plantensoorten stimuleert die al van nature aanwezig zijn. Vaak geeft dat ook een rijk resultaat, dat bestendiger en authentieker is omdat het door natuurlijke selectie meer in overeenstemming is met de standplaats.' Vosseveld is als uitvoerder nauw betrokken bij ecologisch maaibeheer. 'Wij kijken samen met de beheerder van het gebied naar de mogelijkheden. Je kunt alternatief bermbeheer immers niet overal toepassen: langs veel wegen gaat veiligheid boven natuur. Zo heeft in de meeste bermen de eerste meter een civieltechnische functie. De bodem moet er vlak en stabiel zijn voor het geval een weggebruiker moet

uitwijken. In deze strook moet de hoogteligging ten opzichte van het wegdek op peil en onder afschot worden gehouden. Dan kan het hemelwater op enige afstand inzigen of afstromen naar de sloot. Hier valt vanuit ecologisch perspectief weinig te halen; functionaliteit staat daar voorop.'

Bijsturen

Op plaatsen waar het wél kan, is ecologisch bembbeheer volgens Vosseveld een kwestie van monitoren en bijsturen. 'In het bestek staat wat het eindresultaat zou moeten zijn en er zijn verschillende manieren om dat te bereiken. Daarin zijn wij inmiddels gespecialiseerd, al blijven we natuurlijk afhankelijk van bepaalde standplaatsfactoren en van het weer. Zo zie je dat grassen meer last hebben van droogte dan sommige kruiden. Nu het drie jaar op rij een droge zomer is geweest, valt het op dat de vegetatie verandert en er meer ruimte komt

4 min. leestijd

INTERVIEW

Bomford Turner is een Engels bedrijf dat al aan het eind van de negentiende eeuw landbouwmachines bouwde voor bodembewerking. Daarna legde Bomford Turner zich toe op het ontwikkelen van machines voor groenonderhoud en daarin is het bedrijf nu al een eeuw marktleider. Er is een uitgebreid scala aan machines leverbaar, waaronder armmaaiers met voor-, midden- of achtermontage en een bereik van drie tot acht meter. Onlangs is het assortiment uitgebreid met de FlailBot-serie, een reeks radiografisch bestuurbare maaiers. In Nederland wordt Bomford Turner geïmporteerd door GTJ Trading uit Roermond, dat benadrukt dat er veel mogelijkheden zijn op het gebied van aanbouwwerktuigen op armen en radiografische machines. Kijk voor meer informatie op www.gtjtrading.nl

voor kruiden. Is het vochtig, dan kan het gras weer de overhand krijgen. Dat zijn factoren waar wij op kunnen sturen door een keer een maaibeurt over te slaan of door vroeger of later te maaien, en door het gras af te voeren voor verschraling of juist te laten liggen tegen verdroging. Wat we verder kunnen doen, is de zuurgraad van de bodem beïnvloeden door kalk toe te voegen.'

Bodem opbouwen

Verder zijn er nog andere factoren van invloed op de groei, legt Vossebeld uit. 'Inspiring door zware machines leidt tot verdichting van de bodem en kneuzing van de zode. Dergelijke verstoringen kunnen aanleiding geven tot groei van minder gewenste soorten, want die zijn nu eenmaal sterker. Om die reden gebruiken wij ook geen maai-zuigcombinatie zoals vaak wordt gebruikt of zelfs voorgeschreven bij traditioneel beheer. Die machines zijn te zwaar voor het werk en zuigen niet alleen de vegetatie op, maar ook alle organismen die daarin leven en op de bodem zitten. Om het maaisel af te voeren, gebruiken wij een bandhark in een tweede werkgang. Want één keer met een te zware machine over een berm of bloemenweide en alle inspanningen die in de bodem gestoken zijn, zijn voor niets geweest. Een goede bodem opbouwen duurt tussen de drie en zeven jaar, afhankelijk van de uitgangssituatie, maar een bodem vernielen kan in twee minuten.'

Motivatie

Het sleutelwoord voor deze manier van bermbeheer is dus: gewichtsbesparing. Vossebeld gebruikt een Bomford B80 en een Bomford Buzzard-langearmmaaier. Deze hebben als voordeel ten opzichte van vergelijkbare machines dat ze gemakkelijk aan te koppelen zijn, dat de machinist goed zicht heeft op de maaibak en dat het gewicht laag ligt. Desondanks is er met een reikwijdte van acht meter nog wel een contragewicht nodig. Door dit in de wielen van de tractor te plaatsen en daarmee het zwaartepunt van de totale combinatie lager te leggen, kunnen ook hier kilo's bespaard worden. De arm is driedelig, waardoor er tot vlak naast de tractor gemaaid kan worden, wat in veel gevallen een extra maaigang overbodig maakt en zo ook weer de bodem spaart. Aan de andere kant is de arm zo lang dat dikwijls gewoon vanaf de verharding gemaaid kan worden, zodat er niet over de vegetatie gereden hoeft te worden. Het is centimeterwerk dat je misschien niet direct zou verwachten bij een groenvoorzieningsbedrijf, maar Vossebeld is ook meer dan dat. Het bedrijf heeft een indrukwekkend scala aan werkzaamheden in het portfolio. Van de aanleg van bruggen, vissteigers en beschoeiing tot het inrichten en onderhouden van speelvelden, schoolterreinen en waterpartijen en van de bestrijding van eikenprocessierups en invasieve exoten tot aanleg en onderhoud van openbaar groen en natuurgebieden. Alles gebeurt volgens Jan Vossebeld met oog voor duurzaamheid. 'Zo doen wij het al 20 jaar, het is een intrinsieke motivatie en niet iets waar we onlangs mee zijn begonnen omdat het momenteel in zwang is.'

Meerwaarde

De consequentie van deze manier van werken is dat het meer geld kost. 'De machines zijn duurder en het kost meer tijd en overleg dan op een traditionele manier met een trekker en klepelmaaier maaien', zegt Vossebeld. 'Maar met de juiste uitleg erbij is er vrijwel altijd wel begrip. Soms zeggen we tegen een beheerder: Helaas, maar op dit moment maken we meer kapot dan ons lief is, we komen over twee weken wel terug als het wat droger is. Die visie is niet overal vanzelfsprekend, maar wordt wel steeds vaker gewaardeerd omdat het meerwaarde oplevert. Onze werkwijze is minder belastend voor het natuurlijk systeem en duurzaam omdat we toewerken naar een evenwichtssituatie.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!